

SIA Lattelecom

Izmaksu sistēmas (modeļa) ABC apraksts

Par 2017. pārskata gadu

Saturs

1. Vispārējā izmaksu plūsma	3
2. Primāro izmaksu līmeņi.....	6
2.1. Kapitāla finansēšanas izmaksas (COC) – Līmenis 1	Error! Bookmark not defined.
2.2. Izmaksu elementi (IE) – Līmenis 2.....	Error! Bookmark not defined.
3. Atbalsta funkciju līmenis	6
3.1. Atbalsta resursi (AR) – Līmenis 3	Error! Bookmark not defined.
4. KomerCFunkciju līmenis	9
4.1. Tiešie resursi (TR) – Līmenis 4	Error! Bookmark not defined.
5. Tīkla elementu līmeņi.....	11
5.1. Tīkla elementi (TE) – Līmenis 5.....	Error! Bookmark not defined.
5.2. Loģiskie tīkla elementi (LTE) – Līmenis 6	Error! Bookmark not defined.
6. Vispārējo izmaksu līmenis	11
6.1. LTC korporatīvie (LTC) – Līmenis 7.....	Error! Bookmark not defined.
7. Pakalpojumu līmeņi.....	12
7.1. Produkti pa segmentiem (PS) – Līmenis 8	Error! Bookmark not defined.
7.2. Produkti (P) – Līmenis 9	Error! Bookmark not defined.
7.3. Atskaites (Rep) – Līmenis 10.....	Error! Bookmark not defined.

1. Vispārējā izmaksu plūsma

Izmaksu attiecināšanas sistēma, kuru izmanto SIA Lattelecom (turpmāk – Lattelecom), pielieto ABC (activity based costing) pašizmaksas aprēķina pieeju. Izmaksu modelis par 2017.gada izmaksām ir veidots profesionālā pašizmaksas aprēķinu programmā QPR Cost Perform v.9.3.0.1.

Izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēma (turpmāk – iekšējā uzskaites sistēma) sastāv no desmit kopkontu grupām (turpmāk – līmeņi), kurus pēc to ekonomiskās būtības var sagrupēt sešās galvenās izmaksu grupās:

- 1) primārās izmaksas;
- 2) atbalsta funkcijas;
- 3) komercfunkcijas;
- 4) tīkla elementi;
- 5) vispārējās izmaksas;
- 6) pakalpojumi.

Iekšējā uzskaites sistēma satur vēsturiskās izmaksas, iegūtas no sekojošiem informācijas avotiem:

- 1) vadības grāmatvedības uzskaitē SAP CO sistēmā, jo tajā tiek veikta datu grupēšana pēc izmaksu rašanās vietām – struktūrvienībām (jeb uzņēmuma daļām un nodaļām) un izmaksu veidiem. SAP vadības grāmatvedības uzskaitē ir tieši saistīta ar finanšu grāmatvedības uzskaiti, un datu nodošana starp moduļiem ir automātiska. Papildus kapitāla finansēšanas izmaksas tiek aprēķinātas MS Excel un ievietotas iekšējā uzskaites sistēmā Primāro izmaksu līmenī.
- 2) SAP AA pamatlīdzekļu uzskaitē (SAP finanšu uzskaites pamatlīdzekļu modulis), no kura tiek iegūts nolietojums uzņēmuma pamatlīdzekļiem.
- 3) Excel aprēķins kapitāla finansēšanas izmaksām (kur, balstoties uz izmantoto uzņēmuma darbības kapitālu un kapitāla finansēšanas likmi, tiek aprēķinātas izmaksas).

Kopumā izmaksas tiek attiecinātas:

- 1) no Primāro izmaksu līmeņiem uz Atbalsta funkciju, Komerccfunkciju, Tīkla elementu, Vispārējo izmaksu un Pakalpojumu līmeņiem;
- 2) no Atbalsta funkciju līmeņa uz Komerccfunkciju, Tīkla elementu, Vispārējo izmaksu un Pakalpojumu līmeņiem;
- 3) no Komerccfunkciju līmeņa uz Tīkla elementu, Vispārējo izmaksu un Pakalpojumu līmeņiem;
- 4) no Tīkla elementu līmeņiem uz Vispārējo izmaksu un Pakalpojumu līmeņiem;
- 5) no Vispārējo izmaksu līmeņa uz Pakalpojumu līmeni.

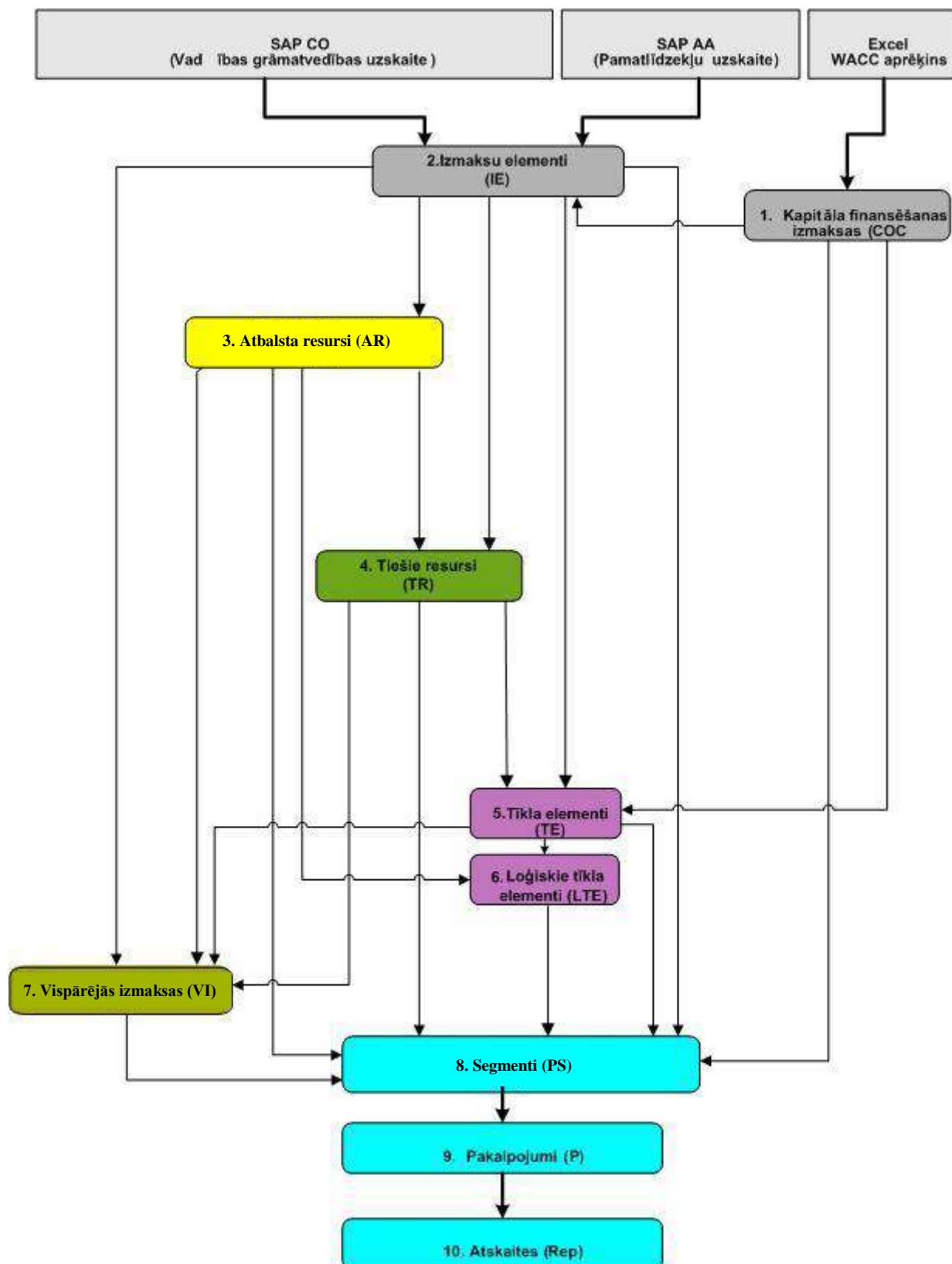
Ieņēmumu attiecināšana uz *Lattelecom* pakalpojumiem tiek veikta atbilstoši SAP finanšu un vadības grāmatvedības sistēmā izveidotajiem atsevišķiem ieņēmumu kontiem katram pakalpojumam. Dažos gadījumos konti ir detalizētāki nekā nepieciešams, lai veiktu attiecināšanu uz *Lattelecom* pakalpojumiem, un tādā gadījumā tie tiek sagrupēti. Ieņēmumi iekšējā uzskaites sistēmā tiek pielietoti tikai kā izmaksu nesēji un ir informatīvi analīzes mērķiem.

Gala atskaites atbilstoši SPRK noteiktajiem principiem tiek iegūtas, pakalpojumu izmaksu datus izeksportējot uz MS Excel, pievienojot ieņēmumu datus un sagrupējot vajadzīgajā formātā.

Tabula 1. Pašizmaksas modeļa līmeņu struktūra

Līmenis	Saīsinājums	Līmeņa nosaukums	Līmeņa grupa
1	COC	Kapitāla finansēšanas izmaksas (Cost of Capital)	Primārās izmaksas
2	IE	Izmaksu elementi	Primārās izmaksas
3	AR	Atbalsta resursi	Atbalsta funkcijas
4	TR	Tiešie resursi	Komerccfunkcijas
5	TE	Tīkla elementi	Tīkla elementi
6	LTE	Loģiskie tīkla elementi	Tīkla elementi
7	VI	Vispārējās izmaksas	Vispārējās izmaksas
8	PS	Segmenti	Pakalpojumi
9	P	Produkti	Pakalpojumi
10	Rep	Atskaites	Pakalpojumi

Attēls 1. Vispārējā modeļa struktūra

2. Primāro izmaksu līmeņi

Iekšējā uzskaites sistēmā pirmie divi līmeņi ir Primāro izmaksu līmeņi:

- 1) Līmenis 1 - Kapitāla finansēšanas izmaksas (COC);
- 2) Līmenis 2 - Izmaksu elementi (IE).

2.1. Kapitāla finansēšanas izmaksas (COC) – Līmenis 1

Kapitāla finansēšanas izmaksas (COC) tiek aprēķinātas MS Excel vidē un tiek iedalītas atbilstoši uzņēmuma izmantotajam kapitālam (izmaksas, kuras rodas no ilgtermiņa pamatlīdzekļiem un īstermiņa apgrozāmo līdzekļu grupām). Kapitāla finansēšanas izmaksas tālāk tiek attiecinātas uz atbilstošajiem izmaksu objektiem (Izmaksu elementi, Atbalsta resursi, Tiešie resursi, Tīkla elementi un Pakalpojumi līmeņos).

Kapitāla finansēšanas izmaksu lielāko daļu veido kapitāla finansēšanas izmaksas, kas aprēķinātas tīkla pamatlīdzekļiem, un tās tiek importētas ar vienu kopsummu no MS Excel. Tālākais attiecinājums uz visiem tīkla elementiem tiek veikts, par izmaksu nesēju izmantojot konkrētu pamatlīdzekļu atlikušās vērtības (kas sagrupētas pa tīkla elementu grupām).

Konts Citi ieguldījumi (COC-Citileguld) ir kapitāla finansēšanas izmaksas, kas attiecas uz *Lattelecom* piederošajām daļām radniecīgo un asociēto sabiedrību kapitālā, kas attiecinātas uz izmaksu objektu līmeņa kontu "Saistītie uzņēmumi" (REP-Saist).

2.2. Izmaksu elementi (IE) – Līmenis 2

Izmaksu elementu līmenis (IE) ir sagrupēts atbilstoši uzņēmuma finanšu uzskaites izmaksu kontiem un sastāv no dažādām izmaksu grupām:

- pārdoto preču un krājumu pašizmaksa;
- ekspluatācijas un administrācijas izmaksas;
- nolietojums;
- personāla izmaksas;
- restrukturizācijas izmaksas.

Katra no šīm izmaksu grupām iedalās sīkāk atbilstoši katra izmaksu veida detalizācijai un mērķim (piemēram, ekspluatācijas izmaksas iedalās sīkāk IS, tehniskajās, telpu uzturēšanas un tamlīdzīgās izmaksās). Izmaksu elementi tālāk tiek attiecināti uz visiem līmeņiem (atbalsta struktūrvienību resursiem, tiešo struktūrvienību resursiem, pamatlīdzekļiem (tīkla elementiem), kā arī uz pakalpojumiem). Pamatlīdzekļu nolietojuma attiecināšana uz tīkla elementiem ir atvieglota, jo pamatlīdzekļu uzskaitē SAP programmā tiem tiek pievienota pazīme par atbilstību konkrētam tīkla elementam vai struktūrvienībai.

3. Atbalsta funkciju līmenis

Izmaksas iekšējā uzskaites sistēmā tiek sagrupētas atbilstoši uzņēmuma organizatoriskajai struktūrai un uzņēmuma rīcībā esošajiem tīkla pamatlīdzekļiem (tīkla elementi). Iekšējā uzskaites sistēma izmanto tādu pašu principu atbalsta un tiešo struktūrvienību sīkākā dalījumā kā SAP vadības grāmatvedības uzskaitē, tādējādi atvieglojot datu pārvešanas procesu no SAP uz QPR Cost Perform programmatūru.

3.1. Atbalsta resursi (AR) – Līmenis 3

3.1.1 Centrālie resursi

Centrālo resursu (AR-LTC) izmaksas atrodas Personāla vadības dienesta atbildībā un ir saistītas ar darbinieku motivēšanu, finansiālo atbalstu vai restrukturizāciju. Izmaksu tālākā attiecināšana:

- Personāla korporatīvās izmaksas, LTC Plus izmaksas, Arodbiedrības uzticības personu izmaksas un maksājumi sociālajā fondā tiek attiecināti uz visām *Lattelecom* struktūrvienībām atbilstoši darbinieku skaitam tajās;
- Restrukturizācijas izmaksas tiek attiecinātas uz vispārējām izmaksām VI līmenī.

3.1.2 Finanšu dienests

Finanšu dienests (AR-FD) ietver grāmatvedības, finanšu informācijas pārvaldības, biznesa kontroles un naudas līdzekļu pārvaldes, iepirkumu un loģistikas, norēķinu un kredītzraudzību izmaksas. Šīs izmaksas ir sagrupētas darbības izmaksās (personālizmaksas un ar personālu saistītās izmaksas) un operatīvajās izmaksās, kas tālāk tiek attiecinātas uz pakalpojumiem PS līmenī vai Vispārējām izmaksām VI līmenī.

3.1.3 Juridiskā daļa

Juridiskā daļa (AR-JD) ietver uzņēmuma juridisko pakalpojumu un konsultāciju izmaksas, kā arī izdevumus, kas ir saistīti ar sadarbības veidošanos ar ārējām organizācijām un citiem operatoriem. Izmaksu tālākā attiecināšana:

- izmaksu daļa, kura attiecas uz pakalpojumu sniegšanu ārējiem klientiem, tiek attiecināta uz administratīvajiem pakalpojumiem PS līmenī;
- izmaksu daļa, kura attiecas uz atbalsta sniegšanu *Lattelecom* struktūrvienībām, tiek attiecināta uz Vispārējām izmaksām VI līmenī;
- izmaksas, kuras var tieši attiecināt uz pakalpojumiem, piemēram, regulatora nodeva, tiek attiecināta uz pakalpojumiem.

3.1.4 Komerccdienests

Komerccdienests (AR-KD) Atbalsta resursu līmenī ietver datu analīzes un pētījumu izmaksas. Izmaksu tālākā attiecināšana:

- izmaksu daļa, kura attiecas uz iedzīvotāju un speciāliem pētījumiem, tiek attiecināta uz atbilstošiem privātā segmenta produktiem;
- izmaksu daļa, kura attiecas uz MVU pētījumiem, tiek attiecināta uz atbilstošiem MVU segmenta produktiem;
- LTC tirgus un tēla monitoringa izmaksas tiek attiecinātas uz Vispārējām izmaksām (VI);
- datu analīzes un plānošanas izmaksas tiek attiecinātas uz privātā un MVU segmenta produktiem;
- darbinieku viedokļu aptauja tiek attiecināta uz visām struktūrvienībām Atbalsta resursu un Tiešo resursu līmenī, izmantojot darbinieku skaitu kā izmaksu virzītāju.

3.1.5 **Nekustamo īpašumu objekti**

Nekustamo īpašumu objekti (AR-NIO) ietver piecus telpu veidus, kas pēc būtības ir atbalsta resurss, kas nepieciešams darbiniekiem darba veikšanai – biroja telpas, darba vieta, tehniskās telpas, kā arī koplietošanas un neizmantotās telpas. Šīs telpas apkopo nekustamo īpašumu objektu uzturēšanas, nolietojumu un kapitāla finansēšanas izmaksas. Izmaksu tālākā attiecināšana:

- Biroja telpas un tehniskās telpas tiek attiecinātas uz *Lattelecom* struktūrvienībām un nekustamā īpašuma nomas pakalpojumu, kā izmaksu virzītāju izmantojot izmantotos kvadrātmetrus un struktūrvienības darbinieku skaitu;
- Darba vietas izmaksas, kas sevī ietver mēbeļu, biroja iekārtu, LAN iekārtu un tīklu u.c. nolietojumu, tiek attiecinātas uz *Lattelecom* struktūrvienībām, kā izmaksu virzītāju izmantojot struktūrvienības darbinieku skaitu;
- Neizmantotās telpas tiek attiecinātas uz Vispārējām izmaksām VI līmenī.

3.1.6 **Personāla vadības dienests**

Personāla vadības dienests (AR-PVD) ietver 5 apakšstruktūrvienības, kuras pēc būtības pilda atbalsta funkcijas visām pārējām uzņēmuma struktūrvienībām, nodrošinot dažāda veida funkcijas, piemēram, uzņēmuma transporta parka pārvalde, telpu apsaimniekošana, drošības funkciju pārvaldība, personālvadība.

Šīs struktūrvienības izmaksas ir sagrupētas darbības izmaksās (personālizmaksas un ar personālu saistītās izmaksas) un operatīvajās izmaksās, kas tālāk tiek attiecinātas uz *Lattelecom* struktūrvienībām izmantojot darbinieku skaitu, pakalpojumiem (nekustamā īpašuma noma un administratīvie pakalpojumi) vai Vispārējām izmaksām VI līmenī. Telpu un ēku izmaksas tiek attiecinātas uz telpām, bet komisijas maksas – uz produktiem, par kuriem komisijas izmaksātas.

3.1.7 **Tehnoloģiju dienests**

Tehnoloģiju dienests (AR-TD) šajā līmenī sastāv no četrām apakšstruktūrvienībām, kuras pilda atbalsta funkcijas *Lattelecom* struktūrvienībām un IT resursiem:

- **Datu drošības un IT risku nodaļa (AR-TD-DDITRN)** ietver sevī datu drošības un IT risku novēršanas izmaksas. Izmaksas tiek attiecinātas gan uz Vispārējām izmaksām, gan uz drošības risinājuma pakalpojumu.
- **Informācijas tehnoloģiju daļa (AR-TD-ITD)** ietver sevī IT infrastruktūras uzturēšanas un attīstības funkcijas un izmaksas, kā arī palīdzības dienesta funkcijas, apkalpojot iekšējos un ārējos klientus (piemēram, tehnisko problēmu reģistrēšana un risināšana).
- **Datorsistēmu apkalpošanas nodaļa (AR-TD-PPUDDAN)** veic datorsistēmu apkalpošanas pakalpojumus gan iekšējiem, gan ārējiem klientiem, attiecīgi izmaksas tiek attiecinātas gan uz Darba vietu (IT nodrošinājums), gan uz Informācijas sistēmu uzturēšanas produktu.
- **KAD direktora birojs (AR-TD-KADDB)** ietver sevī likvidētās klientu apkalpošanas daļas izmaksas. Izmaksas tiek attiecinātas uz Vispārējām izmaksām.

Pārējās Tehnoloģiju dienesta struktūrvienības atrodas Tiešo resursu līmenī.

3.1.8 **Vadība**

Vadība (AR-VAD) - izmaksas saistītas ar uzņēmuma valdi, pārvaldi un iekšējo auditu. Izmaksas tiek attiecinātas uz Vispārējām izmaksām VI līmenī.

4. KomerCFunkciju līmenis

4.1. Tiešie resursi (TR) – Līmenis 4

Tiešie resursi sastāv no struktūrvienībām, kuru resursus var tieši attiecināt uz konkrētiem pakalpojumiem vai pakalpojumu grupām, un Nekustamo īpašumu objektiem. Struktūrvienības sevī ietver darbības izmaksas (personāla un ar personālu saistītās izmaksas) un operatīvās izmaksas (ekspluatācijas un administratīvās izmaksas), t.sk. nolietojuma un kapitāla finansēšanas izmaksas. Katrai struktūrvienībai darbības izmaksas ir izdalītas sīkāk vienā vai vairākās darbībās, kādas šīs struktūrvienības veic. Izmaksas uz šīm darbībām sadalās atbilstoši darba laika slodzēm (PLE).

4.1.1 *KomerCDienests*

KomerCDienests (TR-KD) sastāv no septiņām apakšstruktūrām, saistītām ar pārdošanu, klientu apkalpošanu, pakalpojumu attīstīšanu:

- Biznesa klientu nodaļa (TR-KD-BKN);
- E-aprūpes un web attīstības sektors (TR-KD-EAWAS);
- IT pakalpojumu daļa (TR-KD-ITPD);
- Izklaides un komunikāciju pakalpojumu daļa (TR-KD-IKPD);
- KD Direktora birojs (TR-KD-DB);
- Privāto klientu daļa (TR-KD-PKD);
- Pārdošanas kanālu vadības daļa (TR-KD-PAKVD).

KomerCDienesta struktūrvienību resursu izmaksas tiek attiecinātas 99% apmērā uz pakalpojumiem PS līmenī, izmantojot tādus izmaksu virzītājus, kā, piemēram, pieslēgumu skaits, ieņēmumi, ierīkošanas skaits, eksperta vērtējums vai tieši attiecināts, un 1% apmērā uz Vispārējām izmaksām VI līmenī.

4.1.2 *Korporatīvo klientu daļa*

Korporatīvo klientu daļa (TR-KKD) sastāv no desmit apakšstruktūrām, kas veic ar pārdošanu, klientu apkalpošanu un tirgus plānošanu korporatīvajam klientu segmentam saistītas funkcijas:

- Biznesa segmenta klientu daļa (TR-KKD-BSKD);
- Informāc. un komunikāc.tehnol.klientu n. (TR-KKD-IKTKN);
- Integrēto risin. izstr. un piegād. daļa (TR-KKD-IRIPD);
- KKD Direktora birojs (TR-KKD-DB);
- Lattelecom filiāle Igaunijā (TR-KKD-EE);
- Lattelecom filiāle Lietuvā (TR-KKD-LT);
- Piedāvājumu vadības nodaļa (TR-KKD-PVD);
- Starptautiskā biznesa attīstības daļa (TR-KKD-SBAD);
- Tehnoloģisko risinājumu daļa (TR-KKD-TRD);
- Valsts un pašvaldību segmenta klientu d. (TR-KKD-VPSKD).

Struktūrvienības sevī ietver personāla izmaksas, operatīvās izmaksas (ekspluatācijas un administratīvās izmaksas), iekšējās izmaksas (piemēram, biroja telpas), t.sk. nolietojuma un kapitāla finansēšanas izmaksas. Tālāk izmaksas 100% apmērā proporcionāli cilvēku darba laika sadalījumam tiek attiecinātas uz korporatīvo klientu pakalpojumiem PS līmenī.

4.1.3 Korporatīvās attīstības dienests

Korporatīvās attīstības dienests (TR-KOAD) ietver sevī jauno pakalpojumu un biznesa virzienu attīstīšanas izmaksas. Šīs izmaksas ir sagrupētas:

- Produktu izmaksās, kuras tālāk tiek attiecinātas uz konkrēto produktu PS līmenī;
- Digitālās izstrādes izmaksās, kuras tālāk tiek attiecinātas vai nu uz produktiem PS līmenī, vai Tīkla elementiem vai Vispārējām izmaksām, atbilstoši nostrādātajām slodzēm.

4.1.4 Mārketinga dienests

Mārketinga dienests (TR-MD) ietver sevī mārketinga aktivitātes, kuras tiek attiecinātas uz atbilstošiem pakalpojumiem PS līmenī vai Vispārējām izmaksām V līmenī (piemēram, izmaksas par darbinieku pasākumu organizēšanu).

4.1.5 Nekustamo īpašumu objekti

Nekustamo īpašumu objekti (TR-NIO) ietver 22 telpu veidus, kas pēc būtības ir resursi kāda tīkla elementa uzturēšanai vai pakalpojuma nodrošināšanai:

- akumulatoru telpas;
- analogās un nestandarta ciparu pārraides iekārtu telpas;
- antenu objekti;
- centrāļu telpas ar krosiem;
- centrāļu telpas bez krosiem;
- ciparu centrāles telpas;
- citas telekomunikāciju telpas;
- datu centri;
- elektropārveides telpa;
- elektrosadales iekārtu telpas;
- elektropēkstaciju telpas;
- iekārtu telpas citiem operatoriem;
- iznomātas telpas;
- kabeļu telpas, šahtas, ievadi;
- kanalizācija;
- kompresora telpa;
- konteineru objekti;
- kross;
- skapju objekti;
- torņu objekti (Masti, Radiotorņi);
- veikali;
- WLL sistēmu telpas.

Šīs telpas apkopo nekustamo īpašumu objektu uzturēšanas, nolietojuma un kapitāla finansēšanas izmaksas. Izmaksas pēc to būtības tiek attiecinātas 86% uz tīkla elementiem TE un LTE līmenī, 14% uz pakalpojumiem PS līmenī.

4.1.6 Starpoperatoru biznesa daļa

Starpoperatoru biznesa daļa (TR-SOBD) ietver sevī izmaksas, kas ir saistītas ar vairumtirdzniecības pakalpojumu – interneta vairumtirdzniecība, tilpuma īre, starpsavienojumi ar

mobilajiem operatoriem, starptautiskie ienākošie maksājumi – uzturēšanu un attīstīšanu, kā arī interneta nodrošināšanu interneta mazumtirdzniecības pakalpojumiem. Izmaksas pēc to būtības tiek attiecinātas 97% uz tīkla elementiem TE un LTE līmenī, 3% uz pakalpojumiem PS līmenī.

4.1.7 Tehnoloģiju dienests

Tehnoloģiju dienests (TR-TD) sastāv no četrām apakšstrukturām, kas veic tīkla uzturēšanas un attīstības funkcijas, kā arī pakalpojumu ierīkošanas un uzturēšanas funkcijas:

- Pakalpojumu piegādes un uzturēšanas daļa (TR-TD-PPUD);
- TD Direktora birojs (TR-TD-DB);
- Tehnoloģiju attīstības daļa (TR-TD-TEHAD);
- Tīklu darbības vadības daļa (TR-TD-TDVD).

Struktūrvienības sevī ietver personāla izmaksas, operatīvas izmaksas (ekspluatācijas un administratīvas izmaksas, t.sk. ārējo piegādātāju līgumu izmaksas par tīkla uzturēšanu), iekšējās izmaksas (piemēram, biroja izmaksas), t.sk. nolietojuma un kapitāla finansēšanas izmaksas. Tālāk izmaksas 64% apmērā tiek attiecinātas uz tīkla elementiem TE un LTE līmenī. Izmaksas, kuras pārsvarā saistītas ar pakalpojumu ierīkošanu un uzturēšanu, 34% apmērā tiek attiecinātas uz pakalpojumiem PS līmenī, savukārt 2% tiek attiecinātas uz Vispārējām izmaksām un pašu patēriņu VI līmenī.

5. Tīkla elementu līmeņi

5.1. Tīkla elementi (TE) – Līmenis 5

Tīkla elementi (TE) tiek sagrupēti 12 grupās atbilstoši to ekonomiskajai būtībai:

- publiskais komutējamais telefona tīkls (PSTN) (TE-1000);
- transporta tīkls (TE-2000);
- līniju tīkls (TE-3000);
- bezvadu piekļuves tīkls (TE-4000);
- datu pārraides tīkli (TE-5000);
- serveri un pakalpojumu platforma (TE-6000);
- pamatlīdzekļu klases, kuras tīkla elementos nedala (TE-7000) (piemēram, programmnodrošinājums);
- datu monetizācija (BIG DATA) (TE-7210);
- televīzija (TE-8000);
- gaming (TE-8600);
- korporatīvo klientu mākoņskaitļošanas risinājumam (CorpCloud) (TE-8700);
- telemetrija (TE-9000).

Uz tīkla elementiem tiek attiecinātas nolietojuma izmaksas no Izmaksu elementu (IE) līmeņa, kapitāla finansēšanas izmaksas, nekustamo īpašumu izmaksas (piemēram, kanalizācija), tīkla uzturēšanas izmaksas (Tiešo struktūrvienību resursi, kā arī ārējie piegādātāji) un dažu specifisku IT lietojumu izmaksas.

Tīkla elementu izmaksas tiek attiecināta uz pakalpojumiem PS līmenī un pašu patēriņu VI līmenī, izmantojot dažādus izmaksu nesējus, piemēram, pieslēgumu skaitus, pakalpojumu apjomu vai ātrumu. Tomēr daļu no tīkla elementiem nevar tieši attiecināt uz pakalpojumiem, bet tie ir jāapvieno „loģiskajos tīkla elementos”, kas tiek veikts nākamajā līmenī (LTE).

5.2. Loģiskie tīkla elementi (LTE) – Līmenis 6

Loģiskie tīkla elementi (LTE) tiek izmantoti transporta jeb pārraides tīklam un iznesumiem, kā arī ir izveidots atsevišķs konts Vispārējiem tīkla izdevumiem. Loģisko tīkla elementu struktūra ir sekojoša:

- transports (LTE-TR), zem kura izveidota detalizētāka apakšstruktūra (piemēram, DSLAM transports (LTE-TR-DSLAM), PSTN transports (LTE-TR-PSTN), Ethernet transports (LTE-TR-ETH), Newbridge Transports (LTE-TR-NB));
- iznesumi (LTE-Iznes);
- starptautiskais internets (LTE-Internets);
- piekļuves līnijas (LTE-BPiekl);
- optikas tīkli (LTE-Optika);
- vara tīkli (LTE-Vara);
- vispārējie tīkla izdevumi (LTE-Tīkls), kas apkopo dažādu Tehnoloģiju dienesta struktūrvienību specifisku darbību izmaksas, kuras nav iespējams tieši attiecināt uz kādu tīkla elementu.

Loģisko tīkla elementu izmaksas tālāk attiecinātas uz pakalpojumiem PS līmenī un pašu patēriņu VI līmenī, izmantojot dažādus izmaksu nesējus, piemēram, pieslēgumu skaitus, pakalpojumu apjomu vai ātrumu.

6. Vispārējo izmaksu līmenis

6.1. Vispārējās izmaksas (VI) – Līmenis 7

Vispārējās izmaksas (VI) līmenī apkopotas visas „vispārējās izmaksas”, kuras nav iespējams ne tieši, ne netieši attiecināt uz pakalpojumiem vai atsevišķiem klientu segmentiem. Izmaksas uz šo līmeni nonāk no visiem augstāk esošiem līmeņiem.

Uz šo līmeni galvenokārt ir attiecinātas atbalsta struktūrvienību izmaksas (Vadības, Finanšu dienesta, Juridiskās daļas, Personāla vadības dienesta), neizmantotās telpas izmaksas, restrukturizācijas izmaksas, Korporatīvo klientu dienesta izmaksas, iekšējās IT infrastruktūras izmaksas, jaunu produktu radīšanas izmaksas, mārketinga aktivitāšu izmaksas (piemēram, zīmola, maratona, darbinieku pasākumu izmaksas), kā arī pašu patēriņa izmaksas.

Atbilstoši *Elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodikas* (turpmāk – Metodika) 11. punktam vispārējās izmaksas tiek sadalītas uz visiem *Lattecom* pakalpojumiem, izmantojot „bruto ieņēmumu metodi”, proporcionāli pakalpojumu apgrozījumam jeb to nestajiem ieņēmumiem.

7. Pakalpojumu līmeņi

Pakalpojumi iekšējā uzskaites sistēmā tiek uzskaitīti 3 līmeņos – Segmenti, Produkti, Atskaites. Šie izmaksu objekti apkopo 100% visas izmaksas pa pakalpojumiem, tikai sargrupētas atšķirīgos griezumos.

7.1. Segmentiem (PS) – Līmenis 8

Segmentu (PS) līmenis satur *Lattecom* pakalpojumus, kas sadalīti atbilstoši uzskaites sistēmā SAP uzturētajai *Lattecom* klientu segmentācijai un pakalpojumu sarakstam, pēc kuriem tiek uzskaitīti ieņēmumi.

Produktu pa segmentiem struktūra ir sekojoša:

- pakalpojumi Korporatīviem klientiem (PS-Korp);
- pakalpojumi MVU klientiem (PS-MVU);
- pakalpojumi Privātiem klientiem (PS-Priv);
- pārējie pakalpojumi (PS-PP);
- vairumtirdzniecība (PS-V).

Segmentu (PS) līmenis satur visas 100% iekšējā uzskaites sistēmā ieimportētās izmaksas. Tālāk aprēķinātās Segmentu izmaksas tiek attiecinātas uz Produktu līmeni, kur tiek apkopotas visas ar produktu saistītās izmaksas, bez dalījuma klientu segmentos.

7.2. Produkti (P) – Līmenis 9

Produkti (P) līmenis satur *Lattelecom* pakalpojumus, kas sadalīti atbilstoši uzskaites sistēmā SAP uzturētajam pakalpojumu sarakstam, pēc kura tiek uzskaitīti ieņēmumi. Pakalpojumu grupas ir sekojošas:

- elektronisko sakaru pakalpojumi (P-ESP);
- IT un ārpakalpojumi (P-IT&AP);
- tīklu izbūve un uzturēšana (P-TIU);
- satura pakalpojumi (P-Sat);
- elektrība (P-Elektr);
- pārējie ieņēmumi (P-PI).

Lattelecom pakalpojumu izmaksas tālāk 100% tiek attiecinātas uz pakalpojumu grupām, kuras tiek sakārtotas atbilstoši Metodikas prasībām Atskaites līmenī (REP).

7.3. Atskaites (Rep) – Līmenis 10

Atskaites (Rep) līmenis satur *Lattelecom* pakalpojumus, kas sagrupēti atbilstoši Metodikas noteiktajiem tirgiem:

- Telekomunikāciju pak. lietotājiem – Balss (Rep-Liet-B);
- Telekomunikāciju pak. lietotājiem – Nomātās līnijas (Rep-Liet-NL);
- Telekomunikāciju pak. lietotājiem – Pārējie (Rep-Liet-Par);
- Telekomunikāciju pak. operatoriem – Pārējie (Rep-OperPar);
- Telekomunikāciju pak. operatoriem – Starpsavienojumi (Rep-OperStarpsav);
- Citi pakalpojumi (Rep-Citi);
- Saistītie uzņēmumi (Rep-Saist).